

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 3. Actio contra Passionem. Vita Philosophica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

peccatores, nihil agentes ex Ratione, sed omnia ex Passione.

§. 3. Actio contra Passionem.

VITA PHILOSOPHICA.

Cum Philosophi animadverterent, vulgum ex Passionibus semper agere, contrariam viam insistere decreverunt, & contra Passiones suas agere conati sunt: & sic quidem non sapuerunt, sed splendidius & aliter quam populus insanierunt: imo per ambages & quasi per circulum eodem, quo populus, contra quem ire videbantur, decurrerunt ut patebit.

Quidam horum Philosophorum Passiones omnes suas exstirpare aggressi sunt (quales fuere Cynici & Stoici) in quo est manifesta dementia, quia exstirpari non possunt Passiones, nisi totum corpus abjiciatur, & humana conditio penitus excutatur: quod non licet ut Tract. 1. Oblig. 2. demonstratum est. Si vero in humana conditione permanere certum sit, Passiones excuti non possunt, utpote quæ bonam partem istius conditionis constituent. Denique Passiones illæ non sunt malæ, sed in genere quidem moris adia-

e 3   phoræ,

phoræ, in genere autem naturæ etiam bonæ, & quas pati eodem jure tenemur, quo homines esse jussi sumus, vide §. 1.

Alterum igitur genus Philosophorum Paulo sapientiorum, non extirpare quidem Passiones, quod & insanum & impossibile aut illicitum esse demonstravimus; sed saltem actiones illas omittere, & tantisper suspendere decreverunt, ad quas se Passione aliqua concitari sentiebant. Quorum ex numero Plato, cum puero peccanti; *vapulares*, inquit, *nisi irascerer*: id innuens, se non velle castigationem illam exequi, nisi justa esset & Rationi consentanea, ad quam se irâ & vindictæ cupiditate instigatum videbat. Sed nec hi sapiunt: si enim actio omittenda, quia passio aliqua ad eam urget, sæpe elabetur opportunitas & occasio bene agendi, antequam passio illa subsidat. Deinde boni viri non est propter Passiones agere, sed nec omittere propter illas aliquid, sed mere propter Rationem, sive interim passio cum Ratione conspiret, sive contra Rationem faciat.

Alii inter hosce interjecti & intermedii quasi Philosophi, Passiones quidem non extirpandas, sed tantum contra eas agendum esse decreverunt: Hi Cynicis, Stoicisque

cisque minores insaniâ : Platonice majores : suntque rursus duum generum : nam quidam generatim contra omnium suarum Passionum propulsionem agere decreverunt (quod genus mortificationem vocant) veluti si cibus delicatus cum cibo injucundo appositus fuerit, potius vescerentur injucundo, si convitium quis fecerit, assentabantur potius, quam objugabant : & ita de reliquis suis Passionibus : in eoque modo agendi exercent & se & discipulos suos quam austerissimè : alii saltem aliquibus Passionibus bellum indixerunt : quibusdam, inquam, perpetuo contravenire : aliis vero liberum cursum & veluti frænum dare decreverunt, præsertim Passionibus ad pastum & venerem, itemque ad gloriam pertinaciamque aliquam, seu constantiam in eo quod inceptum est pertinentibus, rigidissime contravenire non sine dicto sacramento decreverunt : & hæc tres Passionum species ; primam fere carnem vocant, secundam mundum, tertiam Diabolum, quibus se opponunt juramento & promissione abstinendi ab iis, quæ ad venerem pertinent, quæ ad dignitates ad munia publica, itemque faciendi non quod sibi, sed quod alteri alicui videbatur.

Nota Peripateticos in hunc censum non venire : vix enim illi in Ethicis nomen Philosophorum merentur : sed sunt tantum sapientior populus : itaque posuimus illos in quarto & supremo gradu præcedenti §. ubi de vita Vulgi agebatur. Hi enim proprie sunt, qui passionem passione temperant & moderantur : adeoque quædam Virtutis Officia obire videntur : sed Officia informia, utpote quæ non ex Rationis instinctu, sed impulsu passionum atque libidinis obeunt.

Atque ita rursus quatuor gradus Philosophorum recensiti sunt, nempe Cynicorum, Stoicorumque : secundo Platoniorum, & denique duo gradus (sic se vocant) mortificatorum : & Cynici quidem comparantur cum tertio gradu vulgi : Platonici vero cum quarto, id est cum sapientibus, reliqui gradus ad alios reduci possunt : cum quibus majorem habere videbuntur analogiam : atque in his omnibus gradibus nil, nisi turpitude & peccatum : omnes qui rursus ex Passione agunt : licet ipsimet hoc non satis animadvertant : obtinetque hic tale aliquid, quale Plato olim Diogeni, Platonis fastum conculcare se dicenti (conculcabat autem Platonis tapetia) calcas fastum meum
majore

non
nen
tan-
nus
ce-
Hi
one
æ-
fed
Ra-
im

hi-
ni-
o-
o-
m
:
a-
ci
i-
ni-
a-
a-
l-
i-
n
n
n
e
ma-
jore fastu : sic illi etiam in Passiones a-
gunt majori Passione : omnia hæc ut vidi-
mus contra Rationem sunt ; igitur ex Pas-
sione sunt. Quotiescunque enim delibe-
rate agimus , aut Ratio nos agit , aut pas-
sio aliqua , ad minus , libido agendi , dum
sic agimus , quia sic placet agere , quod
etiam atque etiam inculcandum est ho-
minibus.

§. 4. Actio præter Passionem.

VITA CHRISTIANA.

Qui verè probi sunt (ut Christiani
sunt , cum non nomine tantum , sed
re hoc sint , quod esse dicuntur) nec ex Pas-
sione agunt (in quo est manifesta impo-
tentia & effæminatio) nec contra Passio-
nem agunt (in quo est manifesta insania
aut immanitas) sed præter Passionem : præ-
termittunt enim quodammodo eam & nul-
lâ consideratione dignantur : sive absit pas-
sio , sive adsit , eâ de re ipsi non laborant ,
id agunt , quod jubet Ratio , & hoc unum
curant : itaque si irascantur , non ideo ver-
berant (quod vulgi est) nec ideo abstinent
à verberibus (quod maxime sublimium
Philosophorum est ,) non dicunt cum
e s vulgo,